

Les festes de guardar

D'ençà de la recuperació democràtica i autonòmica, el calendari de festes que es poden fer -que ens deixen fer- a Catalunya es troba sotmès a una inesperada incongruència i a un lamentable desordre, tan greus des de l'estricta òptica laboral i econòmica com des de la que voldríem destacar aquí, que és la del respecte degut als costums i a les tradicions arrelats en la memòria col·lectiva i en la consciència popular.

Més enllà de la seva funció elemental de descans i de reparació del desgast d'energies, les festes són, en paraules de Joan Perucho, "els miralls on es reflecteixen els pobles", i en la seva acolorida superfície s'hi dibuixa nítidament la personalitat d'un país. En aquest sentit, Catalunya compta amb festes tan pròpies, singulars i representatives que haurien de merèixer de les institucions públiques la mateixa protecció que a vegades s'atorga als espais naturals rellevants, als monuments històrics o al patrimoni cultural.

D'altra banda, les festes tradicionals i populars, que es nodreixen de costums antiquíssims i de ritus ancestrals, mai no s'haurien d'instaurar per decret, ni negociar com a mercaderia, ni suprimir per decisió administrativa, perquè per la seva pròpia naturalesa estan per damunt de les opcions ideològiques, de les contingències polítiques i de les mutacions econòmiques i socials.

Tot i això, a casa nostra fa temps que vivim un dolorós procés d'anorreament progressiu de les festes que més ens han distingit i caracteritzat com a poble, i ens veiem forçats a renunciar a la seva celebració en benefici d'altres commemoracions inventades o alienes. Aquest procés ha afectat de manera intermitent o definitiva l'Ascensió, el Dijous Sant, el Corpus, el dilluns de la segona Pasqua i el dia de Sant Josep, i fa perillar jornades tan nostres, diferenciades i irrenunciables com la de Reis, Sant Esteve o l'endemà de Pasqua. I això passa perquè el govern de l'Estat actua en aquest terreny amb un desconeixement absolut de la realitat catalana, i amb una prepotència que redueix a mínims ridículs les competències i el marge de maniobra de la Generalitat.

Les solucions parcials adoptades fins ara, diferents cada any i per sortir del pas, són fórmules d'emergència nascudes del compromís i ofereixen l'aspecte provisional i impresentable d'un pedaç.

No és així com es resoldrà aquesta qüestió: caldrà un esforç d'imaginació per part de les institucions catalanes a fi de trobar una sortida airosa, eficaç i definitiva. Si no és possible obtenir, per la via del convenciment i del consens, la flexibilització de les estretes regles de joc que ha fixat el govern central, Catalunya haurà d'utilitzar a fons els seus propis mecanismes democràtics per fer possible que el poble celebri, sense limitació de cap mena, aquelles festes que el configuren com a tal i que tradueixen en expressives manifestacions vitals els aspectes més íntims de la seva personalitat col·lectiva.

Antigament es parlava de "festes de guardar" en el sentit religiós de dies de precepte. Però l'accepció del verb és també aquesta: "Retenir, mantenir, no deixar que se'n vagi alguna cosa". Ara, doncs, totes les festes han de ser de guardar.